

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

לז.

עין משפט
גר מצוה

א א מיי פיע מהל
 סמעה ויבול הלכה כד
 סגן לאון רעל טור שיע
 ח"מ ס' פו סעף פמ:
 ח ב ג ד מיי פ"ו מהל
 מקו ממון הלכה כ:
 ה ה ו מיי שם הל' ט:
 ז מיי שם הלכה י:

רבינו חננאל

פרוהובל, משה פפורשת
 והו גופו שלפרוהובל, והיא
 בסוף שביעית (פ"י מ"ד),
 ופירושה בהשולח גט
 ביטולין (ל' א). רבן
 גמליאל ובית דין אביהן
 של יתומין, וכן הלכה.
 מקו ממון מועד
 למנוי אינו מועד לשאנו
 מינו יו"ד. רב יודי אמר
 ואינו מועד תנן, כגון
 שמועד עם מי שאינו מנוי
 ואינו מנוחם, אבל סתמא
 מועד הוי. רב פפא אמר
 אינו מועד תנן, סתמיה לא
 הוי מועד, מועד למנוי לא
 הוי מועד לשאנו מינו.
 ושקילין וטריין ואוקימנא
 למתני' כדוקיה דרב יודי
 שאם נגח ג' ימים ג'
 שוורים נעשה מועד כמנא
 ולחבא לכ' בהמה אפי'
 לחמורין ולגמלי' וכיוצא
 בהן אבל אם נגח שור
 וראה חמור ומתוך עמו או
 עומר עמו ואינו נגחו וכן
 שאר בהמה וזולתי שור כי
 ראה שור מנגחו, שאינו
 מועד אלא לשוורים בלבד.
 ואם (חורין) עור לנגח אפי'
 לנגח שאר בהמות, תם
 הוא ואינו משלם נזק שלם
 עד שיעירו עליו שנגח ג'
 ימים לשאר בהמות. ודרב
 פפא נמי איתא, דאסקיני
 לה ואם תימצא לומי' נמי
 איהו לרוב פפא נגח שור
 חמור וגמל נעשה מועד
 לכל. וקיימי לן כל אם
 תימצא הלכ' היא. ת"ר
 ראה שור ונגח ראה שור
 ולא נגח, ראה שור ונגח
 שור ונגח ראה שור ולא
 נגח, ג' ימים, נעשה מועד
 לטרוגין לשוורים. ת"ר
 ראה שור ונגח ראה חמור
 ולא נגח, ראה שור ונגח
 גמל ולא נגח, פרד נגח
 עיור לא נגח, נעשה מועד
 לטרוגין לכל. ואיבר לן
 פירושא (פי' נהו סו, א)
 דטרוגה ליום כ"ד דהכי
 קאמי' לא חזיא כ"ג וחזיא
 כ"ד. איבעיא להו נגח

אין צריכין פרוהובל. דטרות שלהם דמי כמסורין לז"ד כך פירש
 בקוטרס וא"ת מלוה על פה מאי איכא למימני דכותבין עליה
 פרוהובל כדמוכח בהשולח (גיטין דף לו.) וי"ל דהוי כאלו החוב שלהם
 מסור לז"ד ואפי' אין ללוה קרקע מקניס לו חכמים קרקע בשביל
 תקנת היתומים שאין כותבין
 פרוהובל אלא על הקרקע:
 הרי הוא מועד לשבתות. מפרש
 זירושלמי לפי שאם אדם
 נמצאים גאים אחרים וחסדים
 צעוניו נכרים ואינו מכירם א':
משניחורזר בו ג' שבתות. אע"ג
 דכבר אשמועינן רבי
 יהודה בפ"ב (דף כג.) אנטרין דס"ד
 הואיל ולא מועד אלא לשבתות לא
 צעי חזרה י"כ ופ"ה יתח' דמפרש
 מועד מועד ליה מיניה פלגא דזוזא לא הוה
 משתקיל ליה תקע ליה אחרינא ויהביה
 נהליה: **מתני' י** ישור שהוא מועד למינו
 ואינו מועד לשאינו מינו מועד לאדם ואינו
 מועד לבהמה מועד לקטנים ואינו מועד
 לגדולים את שהוא מועד לו משלם נזק שלם
 ואת שאינו מועד לו משלם חצי נזק אמרו
 לפני רבי יהודה ה"ז מועד לשבתות
 ואינו מועד לחול אמר להם: **לשבתות משלם**
נזק שלם לימות החול משלם חצי נזק אימתו
הוא תם משיחורזר בו ג' ימי שבתות:
גמ' א איתמר רב זביד אמר ואינו מועד תנן
 רב פפא אמר י' אינו מועד תנן רב זביד אמר
 ואינו מועד תנן הא סתמא הוי מועד רב פפא
 אמר אינו מועד תנן דסתמא לא הוי מועד רב
 זביד דייק מסיפא רב פפא דייק מרישא רב
 זביד דייק מסיפא דקתני מועד לקטנים ואינו
 מועד לגדולים אי אמרת בשלמא ואינו מועד
 קתני הא סתמיה הוי מועד הא קמ"ל דאפי'
 מקטנים לגדולים נמי מסתמא הוי מועד אלא
 אי אמרת אינו מועד קתני סתמא לא הוי
 מועד השתא י"ל מקטנים לקטנים דעלמא
 סתמא לא הוי מועד מקטנים לגדולים צריכא
 למומר דלא הוי מועד ורב פפא אמר לך
 אצטרף סלקא דעתך אמינא הואיל ופרץ ביה
 בההוא מינא פרץ ביה לא שנא גדולים דידיה
 ולא שנא קטנים דידיה קמ"ל דלא הוי מועד
 רב פפא דייק מרישא דקתני מועד לאדם אינו
 מועד לבהמה אי אמרת בשלמא אינו
 מועד תנן סתמא לא הוי מועד הא קמ"ל
 דאפילו מאדם לבהמה נמי סתמא לא הוי
 מועד אלא אי אמרת ואינו מועד קתני הא
 סתמא הוי מועד השתא י"ל מבהמה לבהמה
 סתמא הוי מועד מאדם לבהמה צריכא למומר
 דהוי מועד ורב זביד אמר לך רישא אחזרה
 קאי כגון דהוה מועד לאדם ומועד לבהמה
 והדר ביה מבהמה דקאי גבי בהמה תלתא
 זימני ולא נגח מהו דתימא כיון דלא הדר ביה
 מאדם חזרה דבהמה לאו חזרה היא קמ"ל
 דחזרה דבהמה מיהא חזרה היא מיתבי
 סומכוס אומר מועד לאדם לבהמה מק"ו ומה לאדם מועד לבהמה לכ"ש
 מכלל דת"ק אינו מועד קאמר א"ל רב זביד סומכוס אחזרה קאי והכי קא"ל
 לת"ק דקאמרת חזרה דבהמה חזרה היא חזרה דבהמה לאו חזרה היא
 מק"ו מאדם ומה מאדם לא קא מהדר ביה מבהמה לא כ"ש אמר רב
 אשי ת"ש אמרו לפני רבי יהודה ה"ז מועד לשבתות ואינו מועד לימות
 החול אמר להן לשבתות משלם נזק שלם לימות החול משלם חצי נזק אי
 אמרת בשלמא ואינו מועד קתני שיוילי הוא דקא משיילי [ליה] והוא נמי קמהדר להו אלא אי אמרת אינו מועד
 קתני אגמורי הוא דקא מוגמרי ליה ותו איהו מאי קא מהדר להו אמר רב ינאי מרישא נמי דיקא דקתני את
 שמועד לו משלם נזק שלם ואת שאינו מועד לו [מחדר] ח"ג אי אמרת בשלמא ואינו מועד קתני
 פרושי קא מפרש לה אלא אי אמרת אינו מועד קתני פסקה מאי תו את שמועד לו משלם נזק שלם
 ואת שאינו מועד לו משלם ח"ג עד השתא לא אשמועינן דהתם משלם ח"ג ומועד משלם נזק שלם
 ואת"ל נמי איתא לדרב פפא י' נגח שור חמור וגמל נעשה מועד לכל: ת"ר וראה שור נגח שור לא
 נגח שור נגח שור לא נגח שור לא נגח שור חמור ונגמל נעשה מועד לטרוגין לשוורים: ת"ר וראה שור נגח
 חמור לא נגח סוס נגח לא נגח פרד נגח עיור לא נגח נעשה מועד לטרוגין לכל. ואיבר לן פירושא (פי' נהו סו, א) דטרוגה ליום כ"ד דהכי קאמי' לא חזיא כ"ג וחזיא כ"ד. איבעיא להו נגח

אין לריבין פרוהובל. דלגלו הכי לא משמט צעיעת לחוב שלהן
 דאין ירייהו דיממי און ורמי עלן להפוכי צוכמיהווי הלך שטרות
 שלהן כמסורים לז"ד דמי ותנן המוסר שטרותיו לז"ד אין משמטיין
 וחו גופו של פרוהובל מוסרי לז"ד פלוני ופלוני דהיינין במסכת
 הרן (דף לו.). לכי נקט ר"ג דנשיא
 הוה ובית דינו צ"ד חסדי: וזוא מלא.
 פחותה לזכות: ולא הוה משתקיל
 ניה. לא היה יכול להוליא: **מתני'**
לקטנים. לעגלים: הרי הוא מועד
לשבתות. לפי שהוא צול ממלאכה
 וחה דעמו עליו: ואינו מועד לימוס
 החול. מה משפטו של זה. תלמידיו
 היו שולחין אותו: ג' ימי שבתות.
 לאחר שהעד לשבתות העבירו לפניו
 שורים ג' שבתות ולא נגח חזר
 לתמומו ואם חזר ונגח אין משלם
 אלא חצי נזק: **גמ' ואינו מועד**
סנן. ואין מועד לשאינו מינו דיענין
 היה דלא נגח וכוון דעבדינהו להו
 קמיה ולא נגח הלכך למי שאינו מועד
 לו אם נגחו אחר זמן משלם חצי
 נזק אבל מסתמא אם הוה לזה
 מועד אף זה וכן אם הוה לקטנים
 מועד לגדולים: **השאל' י** לומר
מקטנים לקטנים. כגון ממינו לשאינו
 מינו אשמועינן רישא אינו מועד
 מקטנים לגדולים מבעיא: **דאפינו**
מאדם. דלית ליה מולא לא הוי
 סתמיה מועד לבהמה: אלא אי
אמר ואינו מועד. לשאינו מינו תנן:
אבל סתמיה מועד. ממינו לשאינו
 מינו: **השאל' מבהמה לבהמה הוי**
מועד. ופשי' למינן אחר: **מאדם**
לבהמה מבעיא. והא ליכא למימר
 דהיא גופה אנטרין לאשמועינן
 דהיכא דחזין דאינו מועד לבהמה
 אינו משלם על בהמה אלא חצי נזק
 דמי פשיטא לן דתם משלם חצי נזק:
רישא אחזיה קאי. והיא גופה אנטרין
 דלבהמה לא משלם אלא חצי נזק
 ואע"ג דלייעד ליה הואיל והדר ביה
 חזר לתמומו ואע"ג דלא הדר ביה
 מאדם: **שוני משיילי ליה.** היכא
 דחזין דהוה לשבתות וציימי החול
 לא נגח מאי דינייה: וסו איהו מאי
קא מהדר להו. הא אינהו נמי אינו
 מועד פשיטא לן: **פרושי קא מפרש לה.**
אידי דנקט לה משוס דוקיא דידיה
דייקינן הא סתמא הוי מועד על
כרמי קטניה למילתיה: אלא אי
אמר אינו מועד. פרושי סנן פסקה.
 למילתיה ואשמועינן דאינו מועד
 מאי תו דקתני למי שאינו מועד
 כו': **עד השאל' כו'. צתמיה:**
ופס סמאל לומר נמי איסא לרזכ
פסא. דסתמיה לא הוי מועד לשאינו
 מינו: **נגח שור וחמור וגמל נעשה**
מועד לכל. ולא צענין ג' נגישות
 לכל חד וחד מאחר שנתקיימה
 העדלתו ע"י ג' מינין: לטרוגין.
 אם יגח לרופין אינו משלם אלא חצי
 נזק על האחרון: ערוה. חמור הכר:
 חמור

גילוי הש"ס

גמ' תנן ברישא. ע'
 סנהדרין דף ג ע"א גוס'
 ד"ה שאל משנל: שם ב'
 ל"י פלגא דזוזא. ע'
 סנהדרין דף ג ע"ב מוס'
 ד"ה דף ידא:

מוסף רש"י

אין צריכין פרוהובל.
 שאין צעיעת שטרות חוב
 של אפינן בעת המסירה (גיטין
 לו.) וזוא מלא. שפסקה
 נוסמו (בבביות י"א.) לא
 הוה משתקיל ליה.
 כלומר לא היה נזק
 צעיר להוליא, לא היה
 הדינן שקול וסוה לו כלום
 (סוה.) נגח שור חמור
 וגמל נעשה מועד לכל.
 ואלא אמרינן לא שיש
 מועד בעלמא כולל את
 ומי' דהואיל והעד משלם
 נזכמותו בעשה מיין און
 זה (מקתני דף י' אחר
 תרגמה ד.)

מוסף תוס'

א. ולפי הירושלמי נראה
 דמועד לשבתות לבהמה
 מועד [אין] לימות החול
 לבהמה. א"ר [ד]תנאי
 טעמא בלא שידן רק
 בשבתא אדם. ר"פ. ע"ר
 ר"ש. ט. א. ב' משיילי וי
 בו שלשה ימים. ר"פ.
 ג. וחסני בחוריה ג' ימים.
 ד. ואקשינן עליה מועד
 לבהמה הוי מועד לאדם,
 לאמא לדידיה הוי מועד
 לאדם. ר"פ. ט. ה. רבואה
 טפ. ר"פ. ט. ו. דאמרין
 בריש מבייתין הא קמ"ל
 מועד לאדם הוי מועד
 לבהמה ומועד לבהמה לא
 הוי מועד לאדם. ר"פ. ט.
 ו. שהרי אם אמר שוראה
 שור ונגח באחוריה ולא
 אגח. כשיראה שור ונגח
 לא ישלם עליו ניש
 שהרי רבופים הם כו',
 אבל כשיראה שור ולא
 נגח באחוריה יכול לומר
 שפיר דליהו טרוגין. ר"פ.
 פ. והשאל' היינו סתמיתין
 דקתני מועד למנוי מועד
 מועד לשאינו מינו. ר"פ.
 ט. ולא נגחן. ר"פ. ג. ר"פ.
 מא. איריא משוס דנגח
 ג' מינין אפי' נגחן. ר"פ.
 יא. [ד]לא היה יכול ליגח
 את כלם. ר"פ. ע"פ שפיה
 צעיעתם.

